

ставок оподаткування, можливості збільшення пільг, також щодо посилення контролю за достовірністю поданих декларацій.

Література:

1. Фінансові важелі подолання бідності в Україні: монографія / О.П. Кириленко, І. І. Білоус, Б. С. Малиняк та ін.; ТНЕУ. Тернопіль, 2010. 432 с.
2. Податковий кодекс України. Стаття 267 : Транспортний податок. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17/page44> (дата звернення: 20.03.2019).
3. Міністерство економічного розвитку та торгівлі. Розрахунок транспортного податку. URL: <http://www.me.gov.ua/Vehicles/CalculatePrice?lang=uk-UA> (дата звернення: 20.03.2019).
4. Офіційний сайт Тернопільської міської ради. URL: <https://rada.te.ua/podatki-i-zbori-mista-ternopolya/pro-mistsevi-podatki-i-zbori-na-2018-rik/21973.html> (дата звернення: 20.03.2019).
5. Податковий кодекс України. Стаття 266 : Податок на нерухоме майно відмінне від земельної ділянки. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17/paran11812> (дата звернення: 20.03.2019).
6. Офіційний сайт Тернопільської міської ради. URL: <https://rada.te.ua/byudget-ternopolya/byudget-gromadi/informatsiya-pro-vikonannya-byudgetu/> (дата звернення: 20.03.2019).

Сімора Софія Володимирівна

ст. гр. Ф-31, ТНЕУ

Науковий керівник - к.е.н., доцент Квасниця О. В.

ФОРМУВАННЯ І ВИКОРИСТАННЯ КОШТІВ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ УКРАЇНИ В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ

Однією із важливих проблем формування місцевих бюджетів є забезпечення збалансованого соціально-економічного розвитку регіонів та формування міжбюджетних відносин, з метою підвищення рівня фінансової самодостатності шляхом посилення бюджетної децентралізації. Для того, щоб громада була здатною забезпечити виконання своїх завдань, вона повинна володіти відповідним обсягом фінансових ресурсів, які необхідні для покриття власних витрат. Принцип фінансової самостійності є ключовим при формуванні бюджетів органів місцевого самоврядування. Оскільки громада є територіальною основою для створення та діяльності органів місцевого самоврядування, тому при її формуванні доцільно враховувати податковий потенціал. Ймовірно, що формування фінансово самодостатніх адміністративно-територіальних одиниць потребує змін не тільки у податковому та бюджетному

законодавстві, але й у територіальних розмірах громад, районів та регіонів [1].

Метою бюджетної децентралізації не може бути збільшення частки доходів місцевих бюджетів у зведеному бюджеті або краще утримання наявної мережі бюджетних установ. Лише підвищення якості відповідного переліку послуг для конкретного громадянина може забезпечити правильний напрям перетворень. Інші цілі для бюджетної децентралізації можуть призвести до неефективного використання державних коштів і погіршення ситуації. Основними завданнями, які будуть реалізовані в рамках бюджетної децентралізації є: перегляд та визначення переліку власних та делегованих повноважень; розширення фінансової бази органів місцевого самоврядування; перехід до системи цільових трансфертів, спрямованих на компенсацію видатків органів місцевого самоврядування в результаті реалізації ними делегованих функцій; запровадження розрахунку на основі формули перерозподілу національних податків, закріплених за місцевими бюджетами; запровадження максимального рівня прозорості використання бюджетних коштів органами місцевого самоврядування [2].

Впровадження реформи децентралізації, яка ґрунтується на базі "Стратегії-2020" Президента України, "Концепції реформи місцевого самоврядування" та Закону України "Про добровільне об'єднання територіальних громад", інших законодавчих актів, передбачає досягнення оптимального розподілу повноважень між органами місцевого самоврядування та органами виконавчої влади на різних рівнях адміністративно-територіального устрою за принципами субсидіарності та децентралізації при стабільних джерелах доходів для їх реалізації, раціональне використання накопиченого потенціалу і як наслідок досягнення фінансової спроможності регіонів [3].

В умовах децентралізації відбувається впровадження нових підходів щодо здійснення фінансової діяльності органів місцевого самоврядування, розширення прав об'єднаних територіальних громад. Особливу увагу необхідно приділити питанням розробки основних напрямів розвитку об'єднаних територіальних громад у середньо- та довгостроковій перспективі. Саме це, дозволяє врахувати стан, специфіку кожної територіальної громади, вивчити та адаптувати світовий досвід до українських реалій з цього питання, скоординувати дії всіх учасників бюджетного процесу для досягнення поставлених довгострокових цілей. Для ефективної організації управління економікою та соціальною сферою на своїй території органи місцевого самоврядування мають володіти достатніми власними фінансовими ресурсами. Одночасно із цим вони повинні мати відносну самостійність у встановленні податків та інших обов'язкових платежів, що є джерелами надходжень до відповідного

бюджету. Також необхідно переглянути погляди щодо системи оподаткування природокористування та природоохоронної діяльності. Формування механізму оподаткування будь-якого виду природного ресурсу повинно відбуватись на індивідуальній зацікавленості платника податків та територіальної громади, що, в свою чергу, дозволить накопичувати достатньо коштів не тільки для відтворення ресурсів, а й охорони, зберігання та відновлення навколишнього середовища в багатьох регіонах країни, розв'язати екологічні проблеми [4].

Підвищення ефективності видатків місцевих бюджетів має включати: моніторинг результативності видатків, підвищення якості оперативного управління фінансовими ресурсами, недопущення фактів неефективного використання бюджетних коштів, забезпечення своєчасного фінансування видатків, пошук шляхів посилення соціальної, стимулюючої та регулюючої ролі податків. Таким чином, від ефективності побудованої системи формування та використання коштів місцевих бюджетів залежить ефективність функціонування усієї бюджетної системи, успішне здійснення фінансової політики, що забезпечить прогресивний соціально-економічний розвиток країни сприятиме гармонізації інтересів держави та регіонів.

На сучасному етапі становлення економіки зроблено значний крок вперед у проведенні реформи міжбюджетних відносин, прийняті відповідні зміни до законодавства, змінено механізми бюджетного фінансування та вирівнювання. За результатами дослідження встановлено, що місцеві ради та громади виявилися не готовими до змін, особливо це стосується процесу об'єднання громад та встановлення ставок податків і розподілу коштів в умовах нової системи вирівнювання. Слід зазначити, що за умови вирішення законодавчих, організаційних та соціальних проблем місцеві бюджети, у майбутньому зможуть мати достатній обсяг коштів на виконання делегованих повноважень, а громадяни України отримають нарешті підвищення якості надання медичних, освітніх, соціальних та інших послуг.

Література:

1. Бюджетний кодекс України зі змінами від 08.07.2010 №2456-VI URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2456-17> (дата звернення 05.05.2019).
2. Демчак Р. Бюджетна децентралізація є основним чинником економічної безпеки держави. URL: <http://solydarnist.org/?p=15037> (дата звернення 05.05.2019).
3. Фурдичко Л.Є. Децентралізація: фінансова незалежність місцевих бюджетів України. URL: [http://ird.gov.ua/sep/.../sp20155\(115\)_039_FurdychkoLYe.pdf](http://ird.gov.ua/sep/.../sp20155(115)_039_FurdychkoLYe.pdf) (дата звернення 05.05.2019).
4. Баранник Л.Б., Піскова Ж.В. Державна податкова політика в Україні в контексті нової парадигми розвитку. Стратегія розвитку України (економіка,

Скарбек Віталій Ігорович

ст. гр. Ф-41, ТНЕУ

Науковий керівник – д.е.н., професор Тулай О. І.

РОЛЬ МІСЦЕВИХ ПОДАТКІВ І ЗБОРІВ У ФОРМУВАННІ ДОХОДІВ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ

Наповнення доходної частини бюджету держави є основною метою державної політики у сфері податків. Обсяги фінансування видатків місцевих бюджетів повністю залежать від ефективності діяльності органів місцевого самоврядування щодо залучення коштів. Зміцнення фінансової основи місцевого самоврядування є одним із найголовніших завдань на шляху до перетворення місцевих бюджетів у ефективний інструмент соціально-економічного розвитку територій.

Сьогодні гостро постала проблема вироблення дієвого механізму, який би визначив нові принципи формування місцевих бюджетів, чітке розмежування функцій і повноважень усіх рівнів влади. При цьому питання бюджетної політики, оподаткування і міжбюджетних відносин повинні розглядатись і вирішуватись комплексно, оскільки вони тісно взаємопов'язані, і жоден із цих елементів не може бути реформованим без врахування інших [1].

Одним із важливих джерел власних доходів бюджетів органів місцевого самоврядування є місцеві податки і збори. Запровадження та встановлення розміру податків та зборів (в межах, визначених Податковим кодексом України) належить виключно до компетенції органів місцевого самоврядування. У частині місцевих податків та зборів місцева влада має певну самостійність. Сьогодні до повноважень органів місцевого самоврядування належить: прийняття рішення щодо встановлення місцевих податків та зборів, зміни розміру ставок, об'єкта оподаткування, порядку справляння та надання пільг [2].

У Податковому кодексі України визначено перелік місцевих податків і зборів. Так, до місцевих податків і зборів належать: єдиний податок; податок на майно, який включає податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки; податок на землю та транспортний податок; туристичний збір та збір за місця для паркування транспортних засобів.

Єдиний податок (ЄП) – це податок, що сплачують суб'єкти господарської діяльності, які обрали спрощену систему оподаткування. Платники єдиного податку поділяються на 4 групи: